

**VSEM DELAVCEM,
UPOKOJENCEM,
POSLOVNIM PARTNERJEM
IN BRALCEM
NAŠEGA GLASILA
ŽELIMO ZDRAVO,
USPEŠNO IN ZADOVOLJNO
NOVO LETO 1989**

PROGRAM IN CILJI UKREPOV ZA POVEČANJE EKONOMIČNOSTI IN RENTABILNOSTI

VEMO, DA JE PODROČJE ZBIRANJA TEKSTILNIH KORISTNIH ODPADKOV PRIPRAVE SEKUNDARNIH SUROVIN MANJ AKUMULATIVNO KOT VEČINA OSTALIH PODROČIJ PANOGE 0135 — ZBIRANJE PRIPRAVE IN PREDELAVE KORISTNIH ODPADKOV V SEKUNDARNE SUROVINE. NA KOLIČINSKO ENOTO PROIZVODA POTREBUJE NEPRIMERNO VEČ ENERGIJE IN VLOŽENEGA DELA ZA PRETVORBO V UPORABLJIVO SEKUNDARNO SUROVINO. CENA SEKUNDARNE SUROVINE JE V DANAŠNJIH JUGOSLOVANSKIH PA TUDI SVETOVNIH GOSPODARSKIH RAZMERAH PODVREDNOTENA, ZA KAR JE „KRIV“ RELATIVNI SVETOVNI VIŠEK PRIMARNIH SUROVIN PA SEVEDA TUDI ŠE VEDNO SLABA PRILAGODLJIVOST DOMAČE TEKSTILNE INDUSTRIJE ZA UPORABO DRUGOTNE SUROVINSKE BAZE.

Poglavitni stroški proizvodnje so v zadnjih letih anormno rastli; prednjačijo stroški električne energije in transportni stroški, ki so rastli dva do trikrat hitreje od prodajne vrednosti naših proizvodov. Prekomerno, lahko bi rekli nadinflacijsko, so rastli tudi stroški vrvic za obrez bal in stroški čuvajske službe in smo morali zavzeti ustrezne ukrepe v zvezi s tem že v preteklem letu. Neverjetno se zdi, da vrvica, s katero obrežemo balo sekundarne surovine, doseže do 40 % vrednosti te bale. Tak je bil slučaj pri šrencu; začeli smo uporabljati že uporabljeno vrvico, kolikor se je dalo, v bodoče pa bo nujno ta proizvod omejiti, saj očitno stroški njegove priprave prehitvajo njegovo vrednost. Tudi pri čuvajski službi prehajamo od specializiranih institucij na lastno organizirano službo. Za naše razmere so nadpovprečni oziroma presegajo rast prodajne vrednosti tudi revalorizacijski stroški in amortizacija.

Seveda pa poslovni rezultati, ekonomičnost in rentabilnost poslovanja niso pogojeni le z neposrednimi poslovnimi stroški. Na gospodarnost poslovanja vpliva še vrsta drugih notranjih in zunanjih faktorjev.

Nujna je izbira ustrezne poslovne politike in njeno spreminjanje in prilagajanje gospodarskim razmeram, kar nam mora zagotoviti vsaj minimalno akumulacijsko sposobnost. Seveda bomo temu ustrezno morali prilagoditi v podrobnosti naše proizvodne programe in notranjo organizacijo dela. Z ustreznim pristopom in predkalkulacijami bomo prilagajali nabavno in prodajno politiko pa tudi kadrovanje. Optimizirati moramo finančno politiko in gospodarjenje s sredstvi, ker nam sicer tudi „vezanje bal brez vrvic“ ne bo nič pomagalo.

Zaradi težavnejšega doseganja minimalne akumulativnosti, ki pa je za našo panogo 0135, v katero smo vključeni tudi nižje akumulativni tekstilni sekundar-

ci, relativno visoka, je delavski svet TOZD Tekstilka ob obravnavi rezultatov gospodarjenja v 9-mesecih tekočega poslovnega leta sprejel vrsto ukrepov za izboljšanje gospodarjenja. Uresničevanje teh ukrepov mora prinesiti določeno izboljšanje v gospodarjenju. Če se bo izkazalo, da le-to ni zadostno, bomo prisiljeni zakoračiti v določeno preorientacijo z delnim vključevanjem netekstilnih programov, čeprav je naša ustanovitvena dejavnost, kot dejavnost temeljne organizacije, reorganizacija tekstila.

Program, sprejet na delavskem svetu s konkretnimi nalogami, zadoljuje posamezne službe in posameznike, da v določenem roku spremenijo dosedanje ravnanje oziroma predstavlja enkratni ukrep, s katerim naj se izboljšajo pogoji gospodarjenja.

V tem članku ni primerno podrobneje podajati posameznih nalog programa, saj je s sklepom organa upravljanja postal samoupravni akt dostopen kot priloga zapisniku seje delavskega sveta vsem samoupravljalcem.

V grobem povedano program vključuje naslednje najpomembnejše naloge:

- izdelava analize proizvodnega programa z izdelavo proizvodnih kalkulacij vseh artiklov po posameznih obratih, ugotovitev pokritja proizvodnih stroškov s prodajno ceno in predlog izločitve iz proizvodnega programa,
- prevera možnosti izboljšanja kalkulacijskega parametra organizacijsko-proizvodnih in

tržnih pogojev in izdelava predloga korekcije predloga o izločitvi iz proizvodnega programa in obvestilo poslovnih partnerjev,

- analiza viška delovne sile na osnovi zmanjšane programa poslovanja in zagotovitev premestitev ali znotraj TOZD ali znotraj DO,
- analiza zalog rezervnih delov po namenu, količini in vrednosti in znižanje zaloge v letu 1989 — minimalno realno za 30 %,
- intenzivirati preventivno vzdrževanje po obratih,
- doseči optimalno izkoriščenost transportnih sredstev s kombinacijo prevozov med vsemi tremi obrati, distribucija z enega mesta,
- vpeljati sistem kontrole na preskok tahografskih vložkov,
- prilagoditi keson tovornega vozila TO Ljubljana TAM T 11 B za večjo izkoriščenost prevoza voluminoznega tovara,
- racionalizirati manipulacijo z materiali na obratih, s tem da se zagotovi mehanizirano nakladanje in razkladanje kamionov,
- proučiti in izdelati predlog mehaniziranosti priprave čistilnih krp in ročne priprave čistilne bombaževine,
- ukiniti vsa službena potovanja z lastnimi osebnimi vozili,
- dnevnice za službena potovanja na krajše razdobje se izplačajo največ do višine 2/3 veljavne dnevnice,
- zmanjšati je treba zaloge koristnih odpadkov v vseh obratih do največ ene mesečne zaloge posameznega koristnega odpadka,
- povečati asortiman dražjih izdelkov za drobno prodajo,
- zagotoviti je treba dosledno izvajanje dogovorjenih prodajnih pogojev fco skladišče oziroma nakladalna postaja, rok plačil praviloma z menicami do največ 60 dni neto, brez konsignacije, plačila gotovin-

Zmanjšanje zalog — eden od pomembnejših ukrepov

ska min. 30 %, razen točno dogovorjenih izjem.

Naše gospodarjenje kot tudi naši ukrepi za izboljšanje gospodarjenja pa so v veliki meri odvisni še od zunanjih pogojev, to je odno-

sov na trgu, od razmerja ponudbe in povpraševanja ter seveda od celotne jugoslovanske gospodarske politike in pogojev, ki jih ta predstavlja.

Stanislav Pesjak

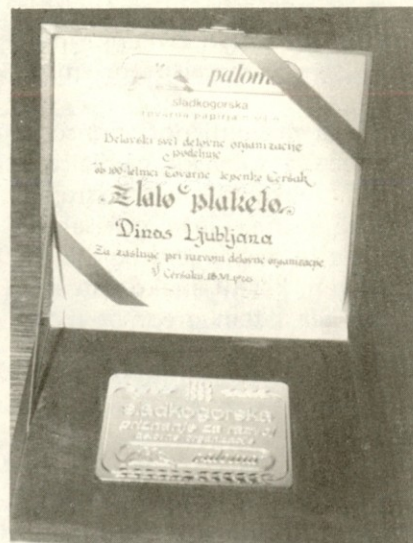
ZLATA PLAKETA DINOSU

Delavski svet Tovarne lepenke Ceršak nam je ob 100-letnici obstoja te tovarne dodelil zlato plaketo za zasluge pri razvoju njihove organizacije.

TOZD Lepenka Ceršak, ki deluje od leta 1978 v DO Paloma Sladki vrh, leži ob Muri na severovzhodu Slovenije, nedaleč od Šentilja. Zaposluje 350 ljudi in predela letno cca 20.000 ton sekundarnih surovin papirja, predvsem lepenke IV. VI. in VIII. vrste v sivo lepenko. Ta je uporabna za najrazličnejšo embalažo, izdeluje pa tudi specialne vrste lepenke za avtomobilsko, čevljarstvo in knjigoveško industrijo ter specialno prekomorsko embalažo. Znani pa so tudi po izdelavi tako imenovane biro konfekcije; registratorji, razne

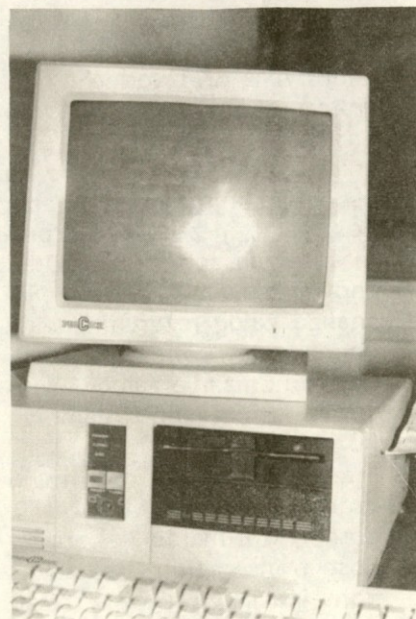
mape, arhivske škatle, razne specialne mape.

Andrej Viršček

O USTVARJALNOSTI

Čas ob prelomu starega v novo leto je običajno čas razmišljanj o preteklosti in prihodnosti, o doseženih uspehih in neuspehih ter o snovanjih za boljše, srečnejše življenje. Človek kot družabno bitje ne živi samo od „kruha“! Od živalskega in ostalega živega sveta se razlikuje po tem, da poleg materialnih dobrin, ki jih črpa iz narave in pretvarja v uporabne produkte za svoje biološko preživetje, potrebuje za srečno življenje mnogo več: kulturo, ljubezen, ustvarjalnost, svobodo idr. družbene vrednosti. Zaveda se svoje naravne prvobitnosti, svojega biološkega in družbenega razvoja skozi tisočletna zgodovinska obdobja in vseh dosežkov ob tem, zaveda se svoje odcepitve, iztrganosti iz narave in tesnob, ki jih doživlja v civiliziranem svetu.

Kdor je vedež ta ni revež

Ob rojstvu človek še ni Človek, pač pa med vsemi živimi bitji najbolj nebogljena živalca, na začetku popolnoma odvisna od starševske nege, med odraščanjem pa od vzgoje in usposabljanja, ki ju je deležen v družinskem in širšem okolju za samostojno življenje v družbi. Pri tem ima ta nebogljena živalca v načelu dve temeljni možnosti, odvisno od pogojev nege, vzgoje in usposabljanja oziroma razmer v odraščanju in širšem okolju:

- (1) da se razvije v neodvisnega, samostojnega, svobodnega, ustvarjalnega in s tem srečnega Človeka, ki ljubi življenje, se zaveda sebe in sreče, ki je vse, kar koristi življenju in ga soustvarja v najširšem smislu ali pa
- (2) da na razvojni poti transcendence v človeka civilizirano bitje ostane nesamostojen, brez lastnega jaza, odvisen od volje in mišljenja drugih, sicer tvoren, kar ni enako ustvarjalen ter s tem predmet manipulacij in izkoriščanja človeka po človeku v materialnem in nematerialnem smislu.

V pogledu „tvornosti — ustvarjalnosti“ oziroma svobode človeka v širšem smislu je zelo poučen primer upokojenega vrhunkega

znanstvenika ameriške NASA, ki je bil pred nedavnim predstavljen v TV-oddaji. V svetovni oboroževalni tekmi je vse svoje aktivno življenje posvetil razvoju uničevalskih orožij. Pri tem je bil zelo „ustvarjalne“. Ko je v življenju dal vse od sebe, je bil po izčrpanju ustvarjalnih moči upokojen in od vojaško-politične vladajoče strukture — prej cenjen, naenkrat zapuščen in zavržen. Ob razmišljanjih starca, ki se je znašel v pogojih normalnega življenja, je žal prepozno pa vendarle spoznal, kako je bil zaslepljen in zmanipuliran. Izjavil je, da bi morali za njega in njemu podobne obnoviti nürnberški proces sojenja vojnim zločincem... Kako se ustvarjalnost lahko obrne v svoje nasprotje!

Problem naših današnjih kriznih razmer, v katerih se soočamo s krizo političnega, gospodarskega oziroma celotnega družbenega sistema in medčloveških odnosov in ne kažejo v pojavih raznih... izumov od nacionalizma naprej, in v nekem nepremostljivem konfliktu med človekom in njegovim materialnim družbenim razvojem ter naravnimi možnostmi, pač pa v zaostajanju človekove zavesti o nujnosti obvladovanja stihijskih učinkov, ki jih

prinaša sodoben razvoj tehnološkega in političnega stroja z omejevanjem človekove zdrave, svobodne ustvarjalnosti. Temeljni pogoj ustvarjalnosti je svoboda, ki pa ni stihija, pač pa odgovornost za ustvarjanje pogojev za srečnejše življenje. Ti pogoji pa niso od boga dani. Za njihovo doseganje je potreben zavestni napor človekovega fizičnega in umskega ustvarjanja. Vsak ustvarjalni napor je poplačan z rezultatom, ob katerem občutimo radost. Doživetje ene same radosti je še daleč od sreče. Sreča je ena sama! Sestavljena je iz obilo takšnih in drugačnih radosti, te pa iz mnogo truda in ustvarjalnih naporov.

Za pot iz krize ali z drugimi besedami iz nesreče k sreči je torej potreben velik zavestni napor vsakega posameznika in nas vseh v skupnem soustvarjanju materialnih, kulturnih, etničnih, moralnih idr. vrednot in snovanju humanih medsebojnih odnosov.

Vsem sodelavcem želim uspešno skupno pot k sreči v novem letu!

Srečko Brus

CELJSKI INOVATORJI

Kaže, da se inovativna dejavnost v naši delovni organizaciji le prebuja iz dolgega sna. To je sicer lepa vzpodbuda, vendar resnici na ljubo je treba poudariti, da žal predlogi prihajajo le iz enih in istih enot, kot so Maribor, Celje in Ljubljana, druge pa...

Tako je strokovna komisija za inventivno dejavnost pri TOZD Priprava odpadnih surovin pred kratkim obravnavala pet predlogov, med katerimi so bili štirje iz vrst delavcev Predelovalnega centra Celja.

Predloge so posredovali:

Gabrijel OMERZA je pripravil dva predloga, in sicer:

- predlog za postavitve transportnega traku k škarjam Al — 80 na PC Celje in
- predlog za uporabo okujine v proizvodnji.

Ludvik MLINAR je posredoval predlog za tehnično izboljšavo na dvigalu LIV — JAV 12 na hidravličnih ceveh na PC Celje,

Anton DEČKO pa predlog predelave verižnega transporterja za odvoz paketov izpod paketirke RIKO 865 na PC Celje.

Komisija je obravnavala tudi predlog za nagrado delavcev Delovne enote Brežice **Draga Zlobka** in **Janka Zakška**, ki sta na dveh kamionih TAM 170 opravila celotna kleparska in ličarska dela.

Strokovna komisija je vse predloge najprej strokovno obdelala in nato skladno s Pravilnikom o izumih, tehničnih izboljšavah in koristnih predlogih predlagala delavskemu svetu TOZD POS, da sprejme sklepe o izplačilih inovacijskih zneskov za prvo leto inovacije.

Ob tem članku želimo predstaviti dva inovatorja Predelovalnega centra Celje, ki kot sama zatrjuje, imata v glavi že nove ideje.

LUDVIK MLINAR

Ludvik Mlinar, strojnik na škarjah ARNOLD, je na celjski enoti zaposlen že 14 let in v vsem tem času se je, kot sam pravi, že

ukvarjal z določenimi izboljšavami.

„To je povsem enostavno,“ pravi Ludvik, „do izboljšav prideš pri svojem delu. Če sem pošten, za „šraufanje“ imam dve levi roki. Le zakaj bi določen stroj venomer popravljal, ko pa lahko včasih z minimalno izboljšavo dosežem, da teh popravil več ni. Tak primer je bil pri dvigalu LIV. Prejšnje železne cevi so se dan za dnem lomile in za popravilo smo porabili v povprečju dve uri na dan. Železne cevi sem tako zamenjal z gumijastimi in sedaj držijo brez težav tudi po dve leti. S tem sem si olajšal delo, prihranil na času, Dinosu pa privarčeval marsikateri dinar.

Sicer pa se z inovacijami ukvarjam že nekaj let, samo predlogov nisem posredoval, kajti ta dejavnost v naši delovni organizaciji sploh ni zaživel.

V pripravi imam že dva nova predloga, in sicer postopek zamenjave nožev na škarjah AR-

NOLD. Doslej smo za to zamenjavo potrebovali cele tri dni, sedaj pa pričakujem, da bo za to potrebno le 4 do 5 ur. Gre za poenostavitev zamenjave, ki je predvsem v zimskem času ob nizkih temperaturah dokaj težavna.

Poleg tega nameravam ob transportnem traku pri škarjah postaviti posebne stopnice. Na vrhu stopnic je namreč montirano končno stikalo in do njega lahko prideš le po traku. Včasih se tudi zgodi, da se na transporterju zatakne kos železa in ga moraš odstraniti. Hoja po traku je težavna pozimi, ko poledeni in kaj rado se zgodi, da ti spodrsne in se pri morebitnem padcu huje poškoduješ. Te montažne stopnice pa bi ta problem rešile.

Ko govorim o samih inovacijah, menim, da je to teamsko delo, vsaj pri nas v Celju je tako. Zelo dobro se razumemo. Tisti, ki ima idejo za kakšno izboljšavo, se posvetuje s sodelavci, veliko podporo pa imamo tudi pri vodji PC, ki tudi sam tvorno sodeluje pri predlogih, če je to potrebno.

Kar zadeva inovacije nasploh v delovni organizaciji, pa osebno menim, da še ni tako, kot bi moralo biti. Stvari se počasi obravnavajo, zatika se pri samih izplačilih. Pri nas v Celju imamo sposobne ljudi in menim, da bo med

drugim tudi višina nagrade vplivala na število predlogov.”

Ludvik MLINAR kaže, kje je zamenjal železne cevi z gumijastimi

ANTON DEČKO

Anton Dečko dela izmenično kot strojnik na stiskalnici oziroma na škarjah na PC Celje že tri leta. Tudi on, podobno kot Mlinar, neprestano razmišlja o novih idejah, predlogih, izboljšavah. Takole pravi: „Pridružil bi se sodelavcu Ludviku. Do idej za izboljšave prideš zgolj pri delu in prav čudi me, da je teh predlogov tako malo, ideje pa so tako rekoč za vsakim vogalom. Poglejte, ko sem delal na stiskalnici RI-KO, se mi je na transportnem traku stalno trgala veriga, ležaji so se uničevali. Za nameček je „zagrabilo“ še paket in vse sem moral razdirati. To se je dogajalo skoraj vsak dan. Takoj sem se skupaj z našo službo vzdrževanja lotil stvari. Transportni trak smo preuredili v korito z namestitvijo povratnih zavor. To pa sedaj deluje že več kot leto dni brezhibno. S to izboljšavo se je zmanjšal strošek energije in povprečno eno uro zaostaja na dvoizmensko

Anton DEČKO ob svoji izboljšavi, transportnem traku

delo na dan. Priznam, da bi se pri tem dalo še bolje narediti, vendar pomembno je, da delo teče sedaj nemoteno, da ni več zastojev, popravil ter so se tako zmanjšali stroški.

No, pred tem sem že pripravil nekaj podobnih izboljšav in upam, da ta tudi ne bo zadnja.

Tudi jaz bi rad poudaril, da ko gre za kakršnokoli izboljšavo, stopimo skupaj in se pogovori-

mo. Zavedamo se, da proizvodnja ne sme trpeti, kajti od nje je odvisen naš prihodek.

Ko se porodi ideja za izboljšavo, se nabavi material, in skupaj z našimi vzdrževalci se lotimo dela. Menim, da je pri inovacijah, vsaj na našem PC, potrebno še veliko narediti, za to pa imamo še veliko volje in zagona," je ob koncu pogovora dejal Dečko.

Janez Češnovar

SORTIRNA LINIJA ZA PAPIR

S postavitvijo stiskalnice za papir MAC na PC Ljubljana, v Črnučah, ki ima v svojem sklopu poleg trgalca tudi del transportnega traku, smo pričeli z boljšim — kvalitetnejšim sortiranjem papirnih odpadkov.

Na transportno-sortirnem traku se lahko izločijo le nečistoče, kvalitetnejša sortiranja npr. papirnih rezancev pa tak trak ne dopušča.

Po razgovorih s tehnološkimi službami — predelovalcu papirja in proučitvi določenih vrst papirja smo se odločili, da sortiranje papirja razširimo, da če nekaj delamo, nekaj naredimo — naredimo vložke boljših, višjih uporabnih vrednosti.

Klasifikacija papirnih vložkov, ki jo uporabljamo v Jugoslaviji, razvršča papir v osem vrst, mi pa

smo te osnovne vrste dopolnili še s petimi vrstami.

Pripravili smo vzorčne količine novih proizvodov, ki so bili zelo dobro sprejeti pri predelovalcih papirja, dober tehnološki izplen vlaken.

Karakteristike teh proizvodov

so:

- namembnost uporabe za izdelavo določene vrste ali plasti papirja — boljši racionalnejši izplen vlaken,
- ker ne vsebujejo primesi in vrst papirja, ki se različno razvlaknujejo — krajši čas razvlaknjevanja, in nižji stroški predelave,
- trgan papir, krajši čas razvlaknjevanja, kompaktnejše bale, nižji transportni stroški, lažje manipuliranje in skladiščenje.

Po reakciji trga — predelovalci papirja, ki so želeli naročiti večje količine takih papirnih vložkov, smo pričeli razmišljati, predvsem tehnološki razvoj, kako primereno pripraviti sortiranje — sortirno linijo?

Po moji oceni so glede na prostorske možnosti prostor, namenjen predelavi papirja, optimalno izkoristili.

Dovoljujem si sortirno linijo na kratko opisati, strokovno pa jo bo verjetno predstavnik TR.

Papir, namenjen sortiranju, se bo po transportnem traku transportiral na sortirni trak, ki je postavljen — montiran nad boksi, v katere bodo sortirci odlagali določene vrste papirja; ko bo boks poln ali pa bo v njem primerna količina sortiranega papirja, se bo leta transportiral na trak, ki vodi v trgalec ali pa stiskalnico.

Pričakujemo, da bomo v prvih dneh novega leta pričeli s proizvodnjo na novi liniji.

Andrej Viršček

STAR PISARNIŠKI

PAPIR —

POMEMBNA

SEKUNDARNA

SUROVINA

Pod takim geslom že poteka ali pa bo potekala akcija zbiranja papirja po delovnih organizacijah, ustanovah in pri nastalih imetnikih papirja.

V vsakdanji rabi uporabljamo za to vrsto papirja besedo „arhiv“, ki ga imajo imetniki odložene — uskladiščenega kljub temu, da so za večje količine le-tega potekli vsi zakonski roki obvezne hrambe.

Odločili smo se, da bomo imetnike obvestili o akciji, namenu in možnostih oddaje papirja preko lokalnih medijev informiranja — časopis oziroma radio.

Kako bo potekalo informiranje — obveščanje?

Lokalni časopis objavi članek o akciji. V naslednjih številkah objavlja samo parole. Radio objavlja določene informacije o akciji in spodbuja imetnike za sodelovanje.

V razgovorih s predstavniki lokalnih časopisov se poskušamo dogovoriti, da brezplačno objavijo v svojih časopisih članek o naši DO — dejavnosti, ki jo opravljamo in moramo reči, da so v Murski Soboti, Titovem Velenju in Celju sprejeli naš predlog.

O poteku akcije vas bomo seznanili v eni naslednjih števil glasila.

Andrej Viršček

PRIMER, IZRAČUNA INOVACIJE, KI SE JE V PRAKSI POKAZALA ZA USPEŠNO

Kot je znano, je bil za vzpodbujanje inovativnega razmišljanja na samoupravnih organih sprejet Pravilnik o izumih, tehničnih izboljšavah in koristnih predlogih.

To pomeni, da naj bi bile primerno nagrajene, ovrednotene posledice takšnega razmišljanja, ki se v praksi pokažejo kot uspešne.

Za primer bomo vzeli inovacijo, ki uspešno deluje in katere rezultate je mogoče preveriti v praksi. Gre za preureditev delovnega stroja, ki je imel za pogon klasičen diesel motor z elektromotorjem. Torej namesto pogona motorja z diesel gorivom poganja motor električna energija. Kaj so pokazale ugotovitve in izračuni?

Pokazale so naslednji triletni prihranek:

— pri amortizaciji in revalorizaciji za zaradi nižje cene elektromotorja v primerjavi z diesel motorjem	1.346.250 din
— pri mazivih, ki jih uporablja klasičen motor	72.000 din
— pri vzdrževalnih delih in z njimi povezanimi rezervnimi deli. Znana je mnogo večja zanesljivost EM v primerjavi s klasičnim motorjem	6.334.200 din
— pri OD + SP + materialnih stroških, vezanih na upravljalca delovnega stroja zaradi manjšega števila učinkovitih ur za enako količino ustvarjenega dela za 13,2 %. Prihranek pri delovnih urah je rezultat zaradi zanesljivejšega delovanja.	1.256.664 din
— stroški zavarovanja	90.468 din
VSI PRIHRANKI	9.099.582 din

Seveda pa ni mogoče govoriti le o prihrankih, ampak tudi o dodatnih stroških, ki so se pokazali pri:

— električni energiji, ki je za pogon dražja od naftnih derivatov	2.596.155 din
— dodatni stroški	80.964 din
SKUPAJ STROŠKI	2.677.119 din

Že na prvi pogled je razvidno, da je razlika med prihranki in stroški pozitivna in znaša $9.099.582 - 2.677.119 = 6.422.463$

Če jo pogledamo po letih, lahko ugotovimo, da je v 1. letu pozitivne razlike	2.086.845 din
v 2. in 3. letu pa	4.335.618 din

SKUPAJ	6.422.463 din
---------------	----------------------

Torej skupne pozitivne razlike (prihranki — stroški) je v prvem letu 2.086.845 din. To je osnova, na kateri je avtor inovacije ali koristnega predloga udeležen z nadomestilom v višini 6 %. Ta odstotek se korigira po 3 kriterijih glede na stopnjo inventivnosti, na stopnjo pomoči in na stopnjo dovršenosti.

Na stopnjo inventivnosti glede na delovno dolžnost je bilo ugotovljeno, da predlog ni v neposredni zvezi z delovno dolžnostjo. Zato je dobil najvišjo možno oceno $F_i = 1$.

Za stopnjo pomoči, ki jo je avtor dobil v strokovni literaturi ali kje drugje videl, slišal, skratka dobil informacije in na podlagi tega idejo, ki ga je napotila na konkretno razmišljanje in delo, je bilo ugotovljeno, da je imel avtor to možnost, vendar jo je dokaj originalno prenesel na konkretni primer in je zato dobil $F_p = 0,7$.

Za stopnjo dovršenosti inventivnega predloga je bilo ugotovljeno, da avtor lahko dobi najvišjo možno oceno $F_d = 1$.

Če sedaj upoštevamo izračunani prihranek za 1 leto, korigiran s faktorji F_i (inovativnost), F_p (posredno ali neposredno pomoč) F_d (dovršenost inventivnega predloga), dobimo nadomestilo za prvo leto.

$$\begin{aligned} N_1 &= 2.086.845 \times 0,06 \times \frac{1 + 0,7 + 1}{3} \\ &= 125.210,70 \times \frac{2,7}{3} \\ &= 125.210,70 \times 0,9 \\ &= 112.689,63 \text{ zaokroženo } 112.690.- \text{ din.} \end{aligned}$$

Na enak način izračunamo nadomestilo za 2. in 3. leto, kjer vzamemo za osnovo izračunani prihranek.

$$\begin{aligned} N_2 + 3 &= 4.335.618 \times 0,06 \times \frac{1 + 0,7 + 1}{3} \\ &= 260.137,08 \times \frac{2,7}{3} \\ &= 260.137,08 \times 0,9 \\ &= 234.123,37 \text{ din zaokroženo } 234.123.- \text{ din} \end{aligned}$$

Tako dobimo skupno nadomestilo:

— za 1. leto	112.690 din
— za 2. in 3. leto	234.123 din

Skupaj nadomestilo avtorju 346.813 din

Na ta način je avtor inovacije za ustvarjeni prihranek v 3 letih, ki znaša 6.422.463.- din po stalnih cenah ob upoštevanju korekcijskih faktorjev, dobil 346.813.- din nadomestila, kar je vzpodbudna nagrada inovacijskemu razmišljanju.

Janez Ramovš

Uporabnost ali mogoče bolje rečeno vrednost informacije bi lahko ocenili na podlagi tega, kdaj smo to informacijo dobili, tj. pred, med ali po nekem določenem dogodku. Lahko vzamemo primer iz čisto navadnega življenja in na njem prikažemo, kako bi ocenili vrednost informacije, ki smo jo dobili. Recimo, da bo v četrtek v Maximarketu razprodaja. Če to zvemo v sredo, ima informacija za nas veliko vrednost, saj gremo lahko takoj zjutraj, ko se trgovina odpre, tja in imamo veliko izbiro pri nakupu. Če za to zvemo v četrtek, gremo seveda prav tako tja, vendar so najboljše pokupili že tisti, ki so za razprodajo vedeli prej, mi pa lahko izbiramo med tistim, kar je ostalo, torej je vrednost informacije o razprodaji za nas že manjša. Če pa zvemo za razprodajo šele v petek, pa ta informacija za nas nima več nobene praktične vrednosti več, vzamemo jo lahko le kot izkušnjo, da bomo v bodoče bolj pozorni in skušali za razprodajo zvedeti čimprej.

Vse to velja za posameznike in za organizacije in zato moramo seveda vsi stremeti za tem, da so informacije, ki jih potrebujemo mi ali pa kdo drug, na voljo pravočasno in da so seveda tudi točne.

Če hočemo doseči resnično avtomatizirano proizvodnjo, moramo prestrukturirati upravljanje in ga preoblikovati tako, da dobimo organizacijo, ki temelji na

informacijah. To pa ne zahteva vrhunske informacijske tehnologije, ampak samo pripravljenost, da se vprašamo KDO, KDAJ in KJE rabi to informacijo. S tem pridemo do točke, ko ne potrebujemo več ljudi, katerih dolžnost je bila v glavnem v tem, da podajajo poročila, ne pa, da delajo. Seveda pa taka struktura zahteva večjo specializacijo, znanje in izobraževanje ljudi. Zahteva pa obvezno človeka, ki nadzoruje in povezuje z upravljalso strukturo.

ALI SMO INFORMACIJSKO RAZVITA DRUŽBA ?

Informacija je postala ključni resurs današnjega časa in od nje je odvisno človekovo delo in življenje. Isto pa seveda velja tudi za delovne organizacije, katerih obstoj je odvisen od sprotnega prilagajanja razmeram na tržišču, kar pa je mogoče samo, če organi upravljanja in odločanja pravočasno dobijo točne informacije.

Tradicionalna organizacija v osnovi temelji na ukazovalnem načinu. Tok se giblje od zgoraj navzdol. Organizacija na podlagi informacije pa počiva na bazi odgovornosti. Tok je krožen, in sicer od spodaj navzgor in potem zopet navzdol. Torej lahko tak sistem funkcionira samo, če vsak posameznik in enota sprejema odgovornost. Venomer bi se morali spraševati, od koga potrebujemo določene informacije in tudi kdo potrebuje naše informacije. Tak sistem bi lahko predstavili kot orkester, v katerem se vsi instrumenti in dirigent ravna po isti partituri. V poslovanju pa se partitura piše med izvajanjem in da bi vsak vedel, kaj je partitura, se mora ravnati in znati po ciljih, ki so vnaprej dogovorjeni.

Taka organizacija zahteva visoko samodisciplino, omogoča pa hitro odločanje in reagiranje, kar pa spet omogoči organizaciji veliko fleksibilnost, ki je v današnjih časih pogoj za obstanek. Taka organizacija zahteva močno in odločno vodstvo, ki spoštuje izvedbo, vendar zahteva samodisciplino in odgovornost od vseh.

Seveda pa je to končni cilj, katerega pa ne bo možno zlahka doseči. Pot do njega ne bo lahka in enostavna in prav lahko se zgodi, da je kdo ne bo hotel ali mogel prehoditi. Tisti bo pač moral pustiti mesto bolj sposobnemu.

V današnjih oteženih gospodarskih razmerah, v katerih trg prihaja vedno bolj do izraza, se bodo lahko uspešno borili samo tisti, ki bodo bolj prilagodljivi in

težili k neprestanim izboljšavam, tako na področju proizvodnje, asortimana svojih izdelkov in predvsem v povezavah med različnimi službami znotraj in zunaj organizacije. Tega pa seveda ne bo možno doseči brez popolno razvitega informacijskega sistema znotraj organizacije. Ker pa je informacijski sistem živčevje organizacije, pa to hkrati pomeni, da se mora z njim vred razvijati tudi organizacija, saj eden brez drugega ne pomenita nič; če pa sta na različni stopnji razvoja, pa sta daleč od optimalnih dosežkov, ki bi jih lahko dajala, če bi enakopravno sodelovala, tj. če bi bila na isti stopnji razvoja.

Miran Habe

KONGRES MEDNARODNEGA ZDRUŽENJA SEKUNDARNIH SUROVIN B.I.R. V BERLINU

V ČASU OD 23. DO 27. OKTOBRA 1988 JE BIL V VZHODNEM BERLINU JESENSKI IZREDNI KONGRES SVETOVNE ORGANIZACIJE ZA RECIKLAŽO, KI V TEM LETU PRAZNUJE TUDI 40-LETNICO SVOJEGA OBSTOJA. JUBILEJNI KONGRES, KI JE BIL SPOMLADI LETOŠNJEGA LETA V AMSTERDAMU, JE SPREJEL IZREDNO VELIKO ZADOLŽITEV ZA DELO POSAMEZNIH KOMISIJ IN SEKCIJ. TEMU PRIMERNO JE BILA POTREBA PO SKLICANJU IZREDNEGA JESENSKEGA KONGRESA, PREDVSEM TUDI ZATO, KER JE BIL PRVIČ NA PODROČJU DEŽEL SEV-A IN JE VZHODNA NEMČIJA PREDLAGALA PRAV ČAS V MESECU OKTOBRU.

žen ponos svojega deleža v miru in svobodi vsega človeštva sveta, tudi na berlinskem kongresu osnovo za delo vseh sekcij in komisij“.

Svetovna organizacija B. I. R. ima svoj sedež in strokovne služ-

Slavnostna zaobljuba, ki je bila sprejeta na svečani skupščini v Amsterdamu, je pomenila v vsej svoji vsebini „reciklaža za tehnološke dosežke in varovanje človekovega bivalnega okolja pomeni članstvo v B. I. R. in s tem izra-

be v Bruxellesu in je organizirana iz naslednjih dejavnosti oziroma komisij celovite organizacije zbiranja, priprave in predelave koristnih odpadkov v vse možne oblike sekundarnih surovin kot končne proizvode za bazične in predelovalne industrije.

Delovna organizacija Dinos je vključena v komisijo za legirane jeklene odpadke, komisijo za jeklene odpadke, komisijo za nemetalne oziroma barvne kovine in v komisijo za papir. Po možnosti se vključujemo tudi v delo komisije za komunalne odpadke, v komisijo za tekstil in plastiko ter v komite za nov tehnološki razvoj. Na berlinskem kongresu sem sodeloval v delu komisije za legirane jeklene odpadke, komisije za jeklene odpadke in komi-

sije za barvne kovine in delno v komisiji za papir.

Komisija za legirane jeklene odpadke

Na osnovi podanih poročil posameznih dežel, tako po količinskem kot vrednostnem obsegu, povečanjem za nabavo in predelavo po Amsterdamskem kongresu, je bila obravnavana tekoča problematika vseh vrst legiranih jeklenih odpadkov. Upoštevali smo predvsem dve izhodišči: potrebe trga in tehnološko zasnovano CrNi jekel. Po količinskem in vrednostnem obsegu sodimo v Jugoslaviji med najmanjše imetnike legiranih jeklenih odpadkov in med dežele, kjer se slabo oziroma popolnoma opuščata sortiranja po kakovosti. V svetovni bilanci črne metalurgije predstavljamo minimalne deleže. Delovna organizacija Dinos je za jugoslovanske razmere na tem področju izjema in smo v evidenci samostojnih članic, kljub temu med večjimi imetniki v prodaji na konvertibilno področje dežel EGS. Potreba po legiranem metalurškem vložku se večja (porast vojaške industrije kljub zmanjšani stopnji oboroževanja), tako lahko pričakujemo ugodnejše tržne pogoje v plasmaju za leto 1989. Komisija je zaključila delo z istim geslom kot v Amsterdamu: opustitev t. i. črne metalurgije s sloganom „očistimo staro Evropo“, kar pomeni nov razvoj pridobivanja specialnih jekel in novih čistih tehnologij, ker pa žal v Jugoslaviji, z izjemo Jeklarne II na Jesenicah nimamo ekološko ne tehnološko proizvodnih zmogljivosti.

Komisija za jeklene odpadke

V poročilih posameznih dežel se je nadaljevala problematika iz Amsterdama, ki je predvsem vsebovala tehnološke, ekološke in tudi kakovostne vidike shreeder jeklenih odpadkov. Poraba vseh

ostalih vrst, kamor sodi tudi klasifikacija jeklenega vložka, ki ga proizvaja tudi delovna organizacija Dinos, je bila samo omenjena, ker predstavlja zaokroženo celoto že nekaj let in izredno stabilno tržišče v času ponovne oživitve v proizvodnji avtomobilske industrije.

Jugoslavija samo z enim shreederjem, ki je v Beogradu, v analizi ni omenjena, ker predstavlja premajhen delež, smo pa omenjeni glede na standard in nacionalni dohodek po prebivalcu, da sodimo med tiste dežele, kjer pa sploh ni smotrna odločitev za tovrstne naprave, ampak uporaba klasičnega razvlaknjevanja in odstranjevanja primesi pri pripravi vložka iz omenjenih koristnih odpadkov. Delovna organizacija Dinos se je smotrno odločila v letih 1978–1979, ko se je uprila pobudi Slovenskih Železarn in opustila nameravano investicijo. Komisija je zaključila svoje delo z ugotovitvijo in priporočilom posameznim vladam dežel Beneluxa, ZR Nemčije in Švice, da še vedno sofinancirajo proizvodnjo na shreeder napravah, dokler tudi te ne bodo pustile svojega dela, ker se proizvodnja vrača na izvore nastajanja ne pa v velike zbiralne centre, ki so energetsko, ekonomsko, transportno in ekološko neprimerni.

Zaključni slogan komisije se je glasil: shreeder — požeruh energije in okolja.

Komisija nemetalov oz. barvnih kovin

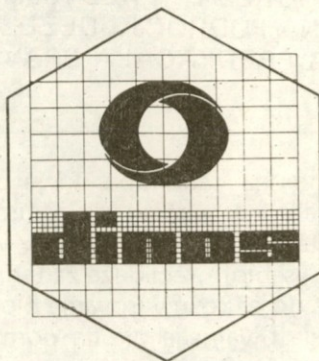
V delo te komisije sodi celotna

problematika barvnih kovin in v novem času plemenitih kovin ki so produkt v proizvodnji elektronske industrije in pomenijo koristni odpadki prav zadnjih tehnoloških dosežkov hitrega svetovnega trenda novih industrijskih revolucij. Za vse vrste barvnih in plemenitih kovin je značilno, da sta tudi po kongresu v Amsterdamu zelo uravnovešena ponudba in povpraševanje na osnovi Londonske borze za vse vrste odpadkov barvnih kovin. Razprave in sprejeti zaključki komisije za nemetale pomenijo velik izziv v nadaljnjem tehnološkem razvoju tudi naše delovne organizacije, da v svoje razvojne programe čimprej vključi tudi reciklažo plemenitih kovin, ki danes predstavljajo na področju celotne Jugoslavije zgolj privatizacijo in delno bogatenje posameznikov. Perspektiva v deležu povečanega izvoza v planskih dokumentih za leto 1989 je optimistično opredeljena, saj se pričakuje izredna stabilnost oz. dvig cen, tako za vse vrste elektrolitskega bakra in tudi ponovna oživitev in rast cenovnih vrednosti Al odpadkov in Al legur.

Delo ostalih komisij in poslovna srečanja

Komisija za papir ugotavlja, da je v tem trenutku v Evropi večja ponudba kot povpraševanje za vse vrste papirnih odpadkov, razen za papirni trganec (proizvaja ga tudi delovna organizacija Dinos v PC Ljubljana in predvideva povečano povpraševanje šele v drugem kvartalu poslovnega leta 1989).

Trg papirnih odpadkov je še vedno delno nestabilen. Komisija za tekstil je zaključila delo z isto ugotovitvijo kot v Amsterdamu, da je podana potreba ponovne proizvodnje v Pratu in v Bieli, saj še vedno predstavlja, tako najosnovnejši regenerati, čistilni elementi in druge oblike tekstilnih odpadkov v primerjavi s primarnimi tekstilnimi surovinami občutijo recesijo — občutni padec

ponudbe. TOZD Tekstilka v delovni organizaciji ima trenutno pravilno poslovno usmeritev, da s čim manj vloženega dela opravlja promet z najenostavnejšimi vrstami tekstilnih odpadkov in regeneratov, da prihrani na stroških proizvodnje, da ohrani trg in kupce, saj strokovnjaki komisije za tekstil predvidevajo oživitev tekstilne industrije šele v drugi polovici leta 1989.

Na kongresu smo navezali nove stike s predstavniki firme VE Kombinat Sekundarrohstoffeffassung in predstavniki firme Hungarotex in Metalimpex iz Budimpešte, kakor tudi z g. Araldom Mantovanijem iz Nichel Leghe iz Italije z možnostjo priprave in predelave koristnih odpadkov iz Vzhodne Nemčije in Madžarske za italijanske kupce v naših predelovalnih centrih v Celju in Ljubljani, kjer bo lahko delovna organizacija Dinos tudi končni prodajalec ali pa samo pripravljalec in predelovalec vzhodno-nemškega in madžarskega blaga.

Vladimir Kralj

Ne dopustimo, da bi

- mnogo govorili in nič naredili
- mnogo začeli in ničesar končali
- mnogo obljubljali in ničesar izpolnili
- malo delali in mnogo godrnjali
- precenjevali seve in podcenjevali druge
- nenehno zahtevali in se nikoli zahvalili

IMENOVANJE VODIJ DELOVNIH ENOT

Delavski svet TOZD Priprava odpadnih surovin je na svoji 36. seji na predlog razpisne komisije imenoval vodje delovnih enot Trbovlje, Koper, Slovenske Konjice, Brežice in Novo mesto, kajti dosedanjim vodjem je potekel štiriletni mandat.

Po opravljenem razpisnem postopku in na podlagi mnenj IO OOS delovnih enot so delegati soglasno potrdili sklep, da se za naslednje mandatno obdobje ponovno imenujejo dosednji vodje, in to: na Delovni enoti Trbovlje Franc PREDANIČ, na enoti Brežice Andra MUSAR, v Slovenskih Konjicah Maks NAGLIČ, na Delovni enoti Koper Vinko VUKŠIČ in v Novem mestu Franc HOČEVAR. Na isti seji pa so zaradi prenehanja delovnega razmerja vodje Delovne enote Maribor Ivana Kušarja imenovali za vodjo te enote dosedanjega vodjo Delovne enote v ustanavljanju Gornja Radgona Edvarda METLIČARJA.

Ob njihovem imenovanju jim želimo predvsem veliko poslovnih uspehov.

NAŠI POSLOVNI PARTNERJI

Za našo že ustaljeno rubriko „Naši poslovni partnerji“ smo se tokrat odločili za temeljno organizacijo v Jurjevcih, ki deluje v okviru delovne organizacije SUKNO iz Zapuž. Omenjena TOZD že vrsto let uspešno sodeluje z našo TOZD Tekstilka, tako na proizvodnem kot na komercialnem področju.

TOZD Jurjevci obratuje v vasi Jurjevci, nedaleč od Ribnice. V tej temeljni organizaciji z okoli 2.000 kvadratnimi metri proizvodnimi in upravnimi prostori je zaposlenih blizu sto delavcev, ki so v pretežni večini iz okoliških krajev in zaselkov. TOZD Jurjevci je bila ustanovljena pred 27. leti. To bi bila na kratko osebna izkaznica našega poslovnega partnerja.

O sami dejavnosti in poslovnem sodelovanju z našo TOZD Tekstilko smo se pogovarjali z njihovim direktorjem Antonom Bojcem.

„Naša dejavnost je dokaj razvejana,“ je začel pogovor direktor Bojc. „Tu gre za barvanje tekstila, potem imamo predilnico mi-

Anton Bojc — direktor TOZD SUKNO Jurjevci

kane preje s štirimi linijami. V ta program se vključuje tudi DINOS. Nadalje imamo tkalnico volnenih tkanin iz mikane in česane preje, zatem tkalnico tehničnih tkanin, šivalnico, apreturo končnih izdelkov in konfekcijo odev. Skratka, dejavnost je dovolj široko zastavljena.“

„Kako v okviru teh dejavnosti potem poteka sodelovanje z Dinosom,“ me je zanimalo.

„Naša temeljna organizacija je pravzaprav v preteklosti bolj sodelovala z bivšo delovno organizacijo Tekstilka, ko še ni delovala v sklopu DO Dinos. To sodelovanje se je začelo pred približno 20-letji. Z Dinosom pa smo sodelovali le takrat, ko smo od njega kupovali koristne tekstilne od-

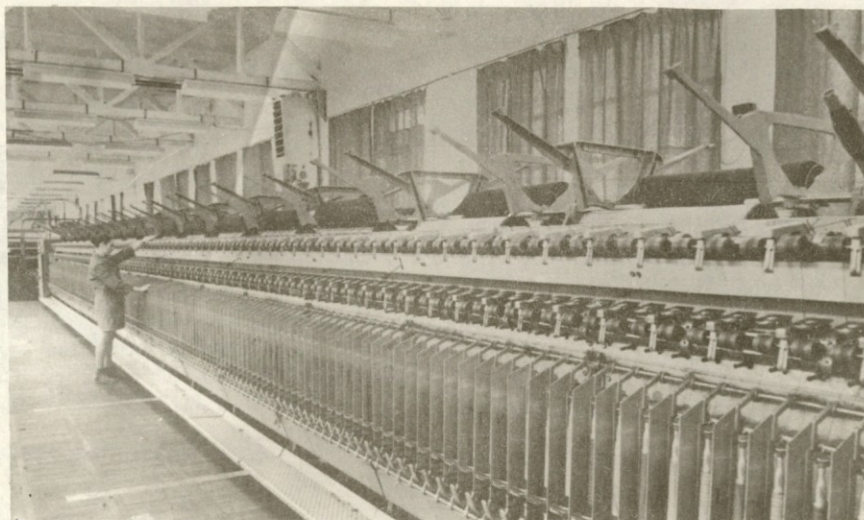
padke. Razumljivo pa se je z združitvijo DO Tekstilke in DO Dinos to sodelovanje ne samo ohranilo, temveč tudi poglobilo in razširilo še na druga področja. Tu mislim na večjo kvaliteto, na storitve predenja iz regeneratov ter občasno pri skupnem nastopanju na področju komercialne. Zadnje čase se veliko dogovarjamo o skupnem vlaganju pri obnovi predilnice zaradi višje stopnje predelave, s čimer bi Dinosovi odpadki dobili novo kvaliteto. Znana gospodarska situacija pa nekoliko zavira realizacijo teh dogovorov, menim pa, da to zamisel ne bi kazalo opustiti. Veliko se dogovarjamo in iščemo s skupnimi močmi nove programe, s katerimi bi nastopali skupaj tako na domačem kot na tujih tržiščih.

Naše sodelovanje poteka tudi pri samem odkupu odpadkov, bodisi, da DINOS odkupuje od nas za nadaljnjo predelavo, mi pa od Dinos predvsem kvalitetne regenerat na bazi volne. Poudariti moram, da v okviru naših poslovnih sodelovanj 90 % sodelujemo le z Dinosom v okviru tovrstnih organizacij. Sicer pa med naše poslovne partnerje lahko štejemo tudi KOTO iz Ljubljane, pa Začrtenje RENOVA pri Krapini, tu je še Metalsenta Odžaci, Oprema iz Kočevja in drugi.

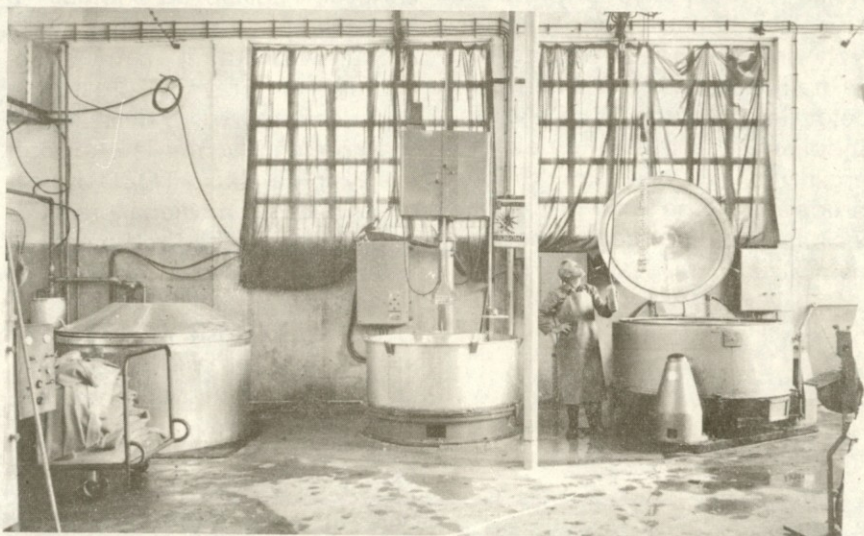
Že sam podatek, da ustvarimo letno 10 do 15 % vrednostne realizacije v okviru sodelovanja z vašo delovno organizacijo, dovolj zgovorno priča, da se dobro poslovno povezujemo. Osebnostno pa menim, o tem sem že večkrat se pogovarjal, da bi s skupnimi močmi lahko še več naredili.

„Za tako raznoliko tekstilno proizvodno dejavnost morate razpolagati z dokaj dobro tehnično opremljenostjo!“

„Naša tehnična opremljenost je še kar zadovoljiva, čeprav sem že na začetku najinega pogovora omenil, da za večjo kakovost izdelkov potrebujemo nekoliko modernejšo opremo. Razpolagamo z mikalniki; imamo 4 linije za predenje, potem imamo 8 sta-

Predilna linija

Strojna oprema za barvanje volne

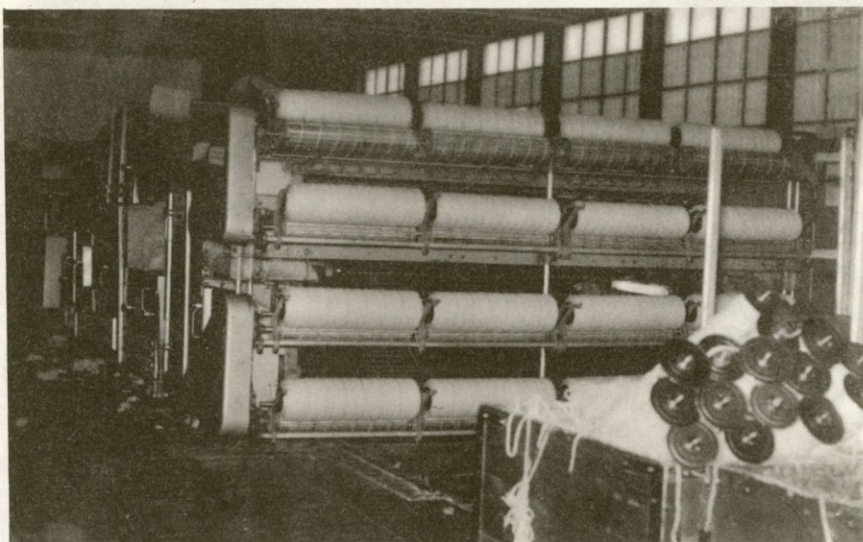

Glavna surovinska baza je volna, ki se kar sama ponuja

tev za volnene tkanine, pa aparature za barvanje in še nekatere druge potrebne stroje za našo dejavnost. Ob tem pa naj poudarim, da je naša glavna surovinska baza volna."

„In načrti za v prihodnje?"

„Potreb in želja je veliko, možnosti pa verjetno manj, vsaj v teh kriznih časih. V prvi vrsti bi rad še enkrat omenil skupne napore z vašo delovno organizacijo pri sovlaganju v naše proizvodne objekte (barvarno, predilnico), s čimer bi se izboljšala kakovost s tem pa tudi povečala prodaja. Od tega bi prav gotovo imeli koristi tako vi kot mi. V kratkem želimo obiskati vašo delovno organizacijo in se pogovoriti o nadaljnjem sodelovanju glede prodaje, nabave in o sodelovanju nasploh. Naj povem še to, da zadnje čase tesno sodelujemo tudi pri strokovnih odločitvah glede kakovosti materialov, tako p i sami izbiri kot pri predelavi."

Predpredilnik

Osnove za uspešno sodelovanje so dane, volje tudi ne manjka. Tem za razmišljanje o novih oblikah sodelovanja med TOZD SUKNO Jurjevci in TOZD Tekstilko je še veliko, kar je v času

vsesplošne krize v tekstilni industriji še kako pomembno.

Janez Češnovar

ŠTUDIJSKO BIVANJE V ZDA

V organizaciji gospodarske zbornice Slovenije sem se skupaj s sedemnajstimi slušatelji udeležil tečaja marketinga in upravljanja v ZDA.

Tečaj je potekal v Clevelandu, država Ohio, na tamkajšnji Cleveland State University. Univerza ima katedro za marketing in management (upravljanje) in naša skupina je bila že tretja generacija slušateljev iz Slovenije.

Bivali smo v študentskem domu univerze.

Predavanja so potekala od 8.30 do 17. ure s 45 minutnim odmorom za kosilo. Na predavanja smo morali prihajati pripravljeni, tako da smo dobili vnaprej gradiva s snovjo predavanj, in ta smo morali po predavanjih prečitati za predavanje naslednji dan. Seveda pa so bila predavanja v angleškem jeziku.

V začetku je bilo kar naporno, pa še časovna razlika nas je nekaj časa mučila.

Teme predavanj so bile raznovrstne. Zajele so snov poznavanja samega gospodarskega sistema v

ZDA za začetek, potem pa pou-darek na trženje, in to v sistemu čiste konkurence na trgu. Teoretična predavanja so bila vse-skozi podprta s praktičnimi pri-meri oziroma nekateri predavate-lji so teorijo predavali na prak-tičnih primerih. Te primere smo morali, kot sem že omenil, pre-brati prej in biti za predavanja pripravljeni. Tako smo pri preda-vanjih sodelovali. Nekateri profe-sorji, običajno najboljši, so nas znali tako pritegniti, da smo sko-raj samo mi govorili, oni so le koordinirali. Pri nekaterih smo se pa tudi dolgočasili.

Drugi del predavanj je zajel

upravljanje (management), temo, ki danes postaja pri nas vse bolj moderna. Obdelovali smo jo na podoben način kot marketing. Predavanja so nam enkrat teden-sko poskusili obogatiti z razgo-vori s poslovnosti iz raznih branž, obiskali pa smo tudi nekaj obra-tov v Clevelandu. Več o vsebini predavanj bom napisal v nasled-njih številkah, saj so teme zelo specifične in zahtevajo posebno obdelavo.

V okviru tečaja smo imeli orga-nizirane ekskurzije v Chicago, Washington in New York. V teh mestih smo gostovali v tamkajš-njih univerzah. Tam smo imeli tudi predavanja profesorjev s teh univerz ter obiskali več ustanov — banke, borze, pravne pisarne, predstavništva naših firm v ZDA. Sprejel nas je tudi veleposlanik Jugoslavije tovariš Kovačević.

Drugi del mojega bivanja, ki je bil zame mogoče najzanimivejši, je bila 14-dnevna praksa. Prvi del

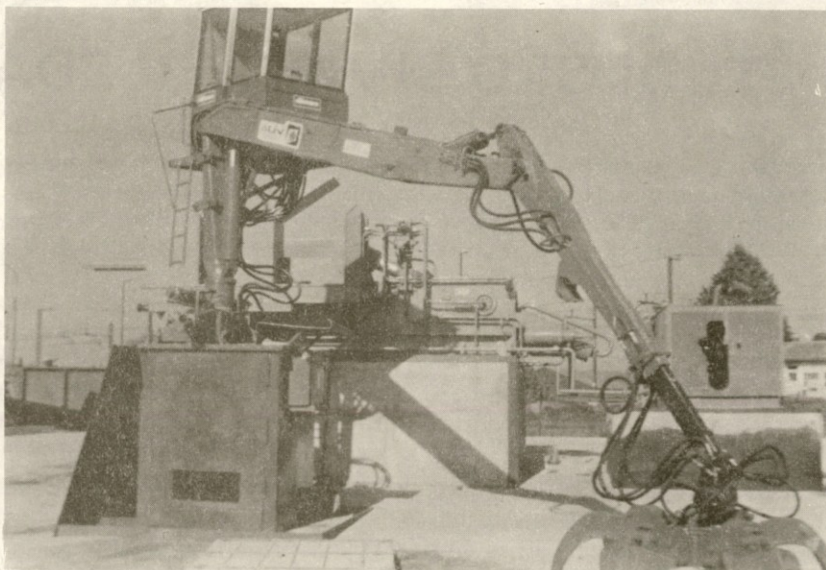

Sodi, v katere se sortirajo specialne legure v firmi WILKOFF and SONS v Clevelandu
Foto: Dušan BURGER

te prakse sem si uredil že doma, in to v firmi Wilkoff and Sons v Clevelandu. Tu sem preživel teden dni in spremljal njihovo delo. Ukvarjajo se izključno s sortiranjem odpadkov nerjavečih jekel in specialnih legur. Njihovo osnovno pravilo: Vsak kos odpadka mora biti na primeren način identificiran in presortiran v svojo skupino. Torej delo je pri sortiranju izključno ročno s pomočjo iskrenja, kemikalij in seveda kvantometra. Glavni del delavcev so sortirci. S takim delom se da materialu veliko uporabno vrednost, saj se materiali prodajajo z garantirano analizo. V ilustracijo — obseg prometa firme Wilkoff and Sons, v kateri je zaposlenih 24 ljudi, je 40 milijonov dolarjev, kar je več kot naša DO. Drugi teden prakse sem si organiziral tako, da sem obiskal več firm iz dejavnosti reciklaže. Vsaka od teh firm, tako kot je na Zahodu navada, je specialist. Ukvarja se samo s pripravo določenih vrst sekundarnih surovin. Tako sem obiskal firmo Anoco v Acronu, ki je specialist za pripravo litinskega vložka in čistega litarskega vložka.

Firma Atlas se ukvarja s pripravo vložka iz pločevine — paketiranje in rezanega vložka. Firma Asktabula Salvage Co. se ukvarja s pripravo vložka z garantirano analizo iz jeklenih in litinskih ostružkov. Firma Medino Poker je pripravljalec papirnega vložka iz papirja iz industrijskih izvorov.

Firma Boschias, katere lastnik je slovenskega rodu, je največja firma na svetu, ki se bavi s predelavo steklenih črepinj. Zanimivo je, da firme, ki sem jih obiskal, koristne odpadke v glavnem ne nabavljajo v izvorih, ampak največ pri zbiralcih, ki namesto njih opravljajo to funkcijo. Te firme so za njihove razmere srednje velikosti z okoli trideset zaposlenih.

Ni nova ugotovitev, da brez dobre tehnične opremljenosti, brez modernizacije proizvodnje ni poslovnih uspehov. Tega se zavedajo tudi na Delovni enoti Maribor. Tako so pred tedni na tej enoti obnovili podstavek za stiskalnico ARNOLD, ki so jo prav tako ge-

V primerjavi z našo DO so opremljeni zelo podobno. Na skladiščih je delo urejeno zelo disciplinirano in enostavno, vsakdo ve svoje dolžnosti in nobenemu ni težko pomagati tam, kjer je trenutno ozko grlo, tudi preddelavcem, ki nadzorujejo delo, ni težko. Administrativnih delavcev je minimalno — poleg lastnika, ki vodi firmo ter nabavlja in prodaja, je v administraciji še največ 2—3 ljudi. Delavci na skladišču zaslužijo okoli dvajsettisoč dolarjev na leto bruto.

Nabavil sem tudi nekaj izredno praktične strokovne literature in v naslednjih številkah bom pripravlil še nekaj zanimivejših stvari iz stroke.

Za konec bi se zahvalil DO DINOS, ki je omogočil moje šolanje v ZDA. Upam, da bom znanje, ki sem ga nabral preko luže, čimprej in čimveč prinesel k boljšim rezultatom naše delovne organizacije.

Dušan Burger

neralno obnovili. Poleg tega so ob njej postavili dodatno razsvetljavo za potrebe proizvodnje v času zmanjšane vidljivosti, prilagodili nov podstavek za dvigalo LIV ter obnovili podstavek za škarje.

O NOVIH RAČUNALNIKI

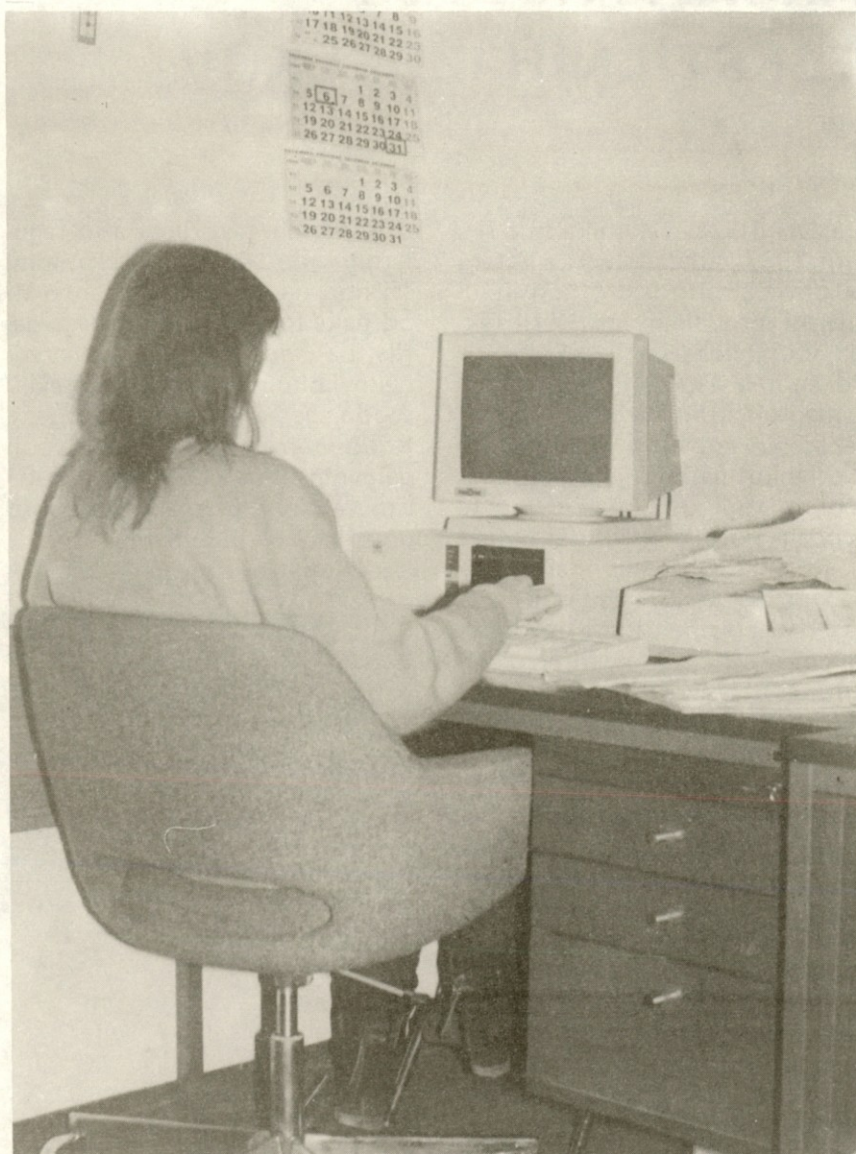
Leto 1985 je bilo prelomno v proizvodnji osebnih računalnikov, saj je proizvajalcem uspelo tako zmanjšati stroške, da je postala cena osebnih računalnikov dostopna praktično vsem. Povpraševanje na tržišču je bilo „strahovito“ in proizvajalci niso mogli zadovoljiti vseh zahtev tržišča. To je privedlo do ustanavljanja mnogih novih podjetij in veliko novih modelov, med katerimi pa ni bilo prave konkurence in zato je bila tudi kvaliteta zelo različna. Proces pa je privedel tudi do tega, da je bilo po podjetjih naenkrat veliko teh računalnikov, ni pa bilo na razpolago softverske opreme, še bolj pa se je čutilo pomanjkanje strokovnega kadra. Zaradi tega se je začelo več pozornosti namenjati programskim paketom in na tem področju je bil dosežen v zadnjih letih precejšen napredek, medtem ko je problem pomanjkanja strokovnega kadra na tem področju še vedno pereč.

Vse to se je z nekajletno zamudo dogajalo tudi v Jugoslaviji, saj so osebni računalniki postali praktično modni hit in vsaka firma, ki je kaj dala nase, jih je nabavila; mislila je, da bo samo s tem rešila vse probleme, saj naj bi z njimi rešili vse ali vsaj večino problemov na področju produktivnosti, kreativnosti in pronicljivosti. Streznjenje je prišlo kmalu, in to precej boleče, saj smo hitro spoznali, da je osebni računalnik brez programov in brez strokovnega kadra, ki bi na njem delal, samo nekoristna škatla, v katero so bila investirana znatna sredstva. Druga težava pa so bili seveda tudi ljudje, ki naj bi jih uporabljali, saj se jih večina ni hotela prilagoditi novim razmeram in delati na računalniku, ker so se tega iz najrazličnejših vzrokov bali.

Danes so takšni časi, da je osebni računalnik praktično nujnost na vseh področjih, saj ima pred velikimi računalniki precej prednosti, in sicer tako glede cene, fleksibilnosti, poceni paketov. To seveda ne pomeni, da bo mali računalnik izrinil velike, ampak se bodo med seboj dopolnjevali.

Tudi pri nas v Dinosu smo šli z razvojem informacijskega sistema v tej smeri naprej in kupili nekaj osebnih računalnikov, na katerih bodo prve aplikacije za-

čele delovati že v začetku naslednjega leta. To bo precej prispevalo k večji ažurnosti, saj ne bo več zastojev, ki so bili posledica okvar in preobremenjenosti sistema, na katerem delamo sedaj. To bo seveda tudi precej zmanjšalo stroške, ki so sedaj precejšnji, kar pa je seveda tudi razumljivo, saj je vzdrževanje velikega sistema veliko dražje kot vzdrževanje osebnih računalnikov. Uporaba osebnih računalnikov pa pripomore tudi k temu, da se dokument vnaša v računalnik samo enkrat, in sicer na mestu nastanka, potem pa se podatki prenašajo naprej s pomočjo

Ni uspešnega poslovanja brez informacijskega sistema

diskete ali pa s pomočjo modema po obstoječih telefonskih linijah. To pa seveda pomeni, da se tudi dokumenti arhivirajo na kraju nastanka, prav tako pa se tudi vsi popravki opravijo tam, kjer so nastali. To pa tudi precej pripomore k manjšemu številu napak in s tem seveda k boljšemu poslovnemu rezultatu.

Iz vsega tega se lepo vidi, da osebni računalnik ni neka modna muha, kot so nekateri mislili, ko so prišli na tržišče, ampak so in bodo še bolj postali nepogreš-

ljiv pripomoček v vsakdanjem življenju. Verjetno ni več daleč čas, ko bo imel vsak od nas doma svoj osebni računalnik in bo s pomočjo njega naredil vse tisto, za kar mora danes uporabljati druge aparature ali pa mora narediti osebno. To je v precejšnji meri že uspelo na Zahodu, predvsem v ZDA, pri nas pa se ukvarjamo še vedno z začetniškimi težavami, zato je to za nas še vedno daljna bodočnost.

Miran Habe

AKCIJA PRODAJE TEKSTILNIH IZDELKOV

Delavci TOZD Tekstilka smo si v letu 1987 zadali nalogo, s katero bi povečali prodajo v naši industrijski prodajalni na Kurilniški 18, v Ljubljani.

Po enotah TOZD POS organiziramo akcijske prodaje raznih tekstilnih izdelkov v klasi. Trdimo lahko, da nam je s skupnimi močmi tudi uspelo in da so te prodaje postale redni del našega poslovanja. Ob vsakodnevni rasti cen in vse tanjših denarnicah se vse bolj povečuje tudi povpraševanje po cenejših tekstilnih izdelkih, pa čeprav so to izdelki s tovarniškimi — manjšimi ali večjimi — napakami.

Trudimo se, da je izbira artiklov čim večja, da zadovoljimo kar največji krog kupcev, čeprav je to zelo težko, kajti največkrat ravno tistih artiklov ne dobimo, ki bi jih najbolj radi, ali pa so cene tako visoke, da za našo prodajalno, ki slovi po cenejši robu, ne pride v poštev. Dostikrat pa se pojavljajo tudi napačne predstave oziroma zahteve po založenosti, saj se včasih sliši: češ, nimate te in te številke, npr. spodnjega perila ipd. Treba je vedeti

oziroma nas ne primerjati z regularnimi prodajalnami s tekstilom, saj npr. ne more nihče zahtevati od neke tovarne trikotažnega perila, da v določenem roku naredi neko količino določenih števil spodnjega perila z napakami.

Kljub vsem težavam smo z vodji delovnih enot TOZD POS, katerim velja vse priznanje za dobro organiziranje in reklamo, uspeli v letošnjem letu v teh akcijskih

prodajah iztržiti 39,5 milijona dinarjev. Največkrat smo se v letošnjem letu ustavili v Brežicah (štirikrat), Slovenskih Konjicah (trikrat), Kočevju (dvakrat), po enkrat pa v Trbovljah, Mariboru, Lendavi, Sevnici, Ptuj in Titovem Velenju — Gorenje.

Kar zadeva količine in predvsem vrednosti prodanih izdelkov, še vedno prednjači prodaja iz lanskega leta, in sicer v Murski Soboti (4,5 milijona din), v letošnjem letu pa smo v povprečju največ prodali v Kočevju (3,3 milijona din), v Pivki (3 milijone din), Slovenskih Konjicah (2,7 milijona din), sledijo Brežice, Ptuj, Trbovlje, Lendava, Sevnica in Maribor.

V zimskem času bo ta prodaja sicer v manjšem obsegu, saj bomo obiskovali le tiste enote, ki razpolagajo z ogrevanimi prostori; ko pa se bo otoplilo, bomo po že vnaprej sestavljenem razporedu in v dogovoru z vodji delovnih enot skušali s čimvečjo založenostjo naše „potujoče“ prodajalne doseči čimboljše rezultate in obenem ustreči različnim željam naših kupcev.

Še naprej si želimo dobrega sodelovanja z enotami, saj smo že dokazali, da skupaj zmoremo veliko.

Franc Stopar

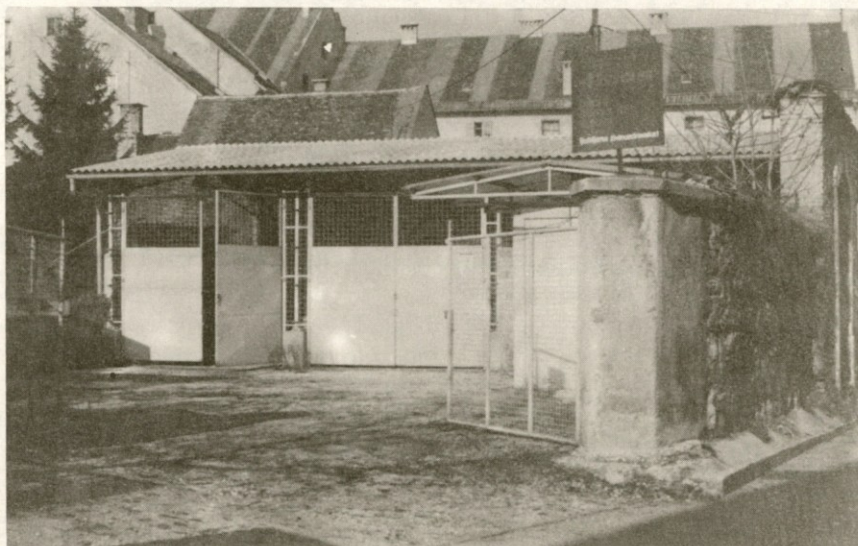

Posnetek z uspele akcije v Slovenskih Konjicah

ZBIRALNICA NA ŽIVINOZDRAVSKI PONOVRNO ODPRTA

Od 1. decembra t.l. je ponovno odprta zbiralnica na Živinozdravski ulici v Ljubljani (za staro Cukrarno), ki deluje v okviru Predelovalnega centra Ljubljana. Kot je znano, so v TOZD Priprava odpadnih surovin pred letom sklenili, da jo zaradi slabega odziva občanov zaprejo. No, v zadnjem času pa se je prav pri občanah, ki stanujejo v strogem predelu središča Ljubljane, ponovno pokazal interes in želja, da zaradi naših oddaljenih skladišč in zbiralnic (Črnuče, Kurilniška) zbiralnico na Živinozdravski ponovno usposobimo za odkup koristnih odpadkov.

O tej ponovni obnovitvi je poročal tudi Radio Ljubljana, in to v svoji oddaji na Valu 202, v kateri

so z neposrednim javljanjem iz Živinozdravske obvestili občane

Ljubljane o aktiviranju te naše zbiralnice.

Janez Češnovar

SPOMIN NA TOVARIŠA HLAPCA

V začetku meseca septembra t.l. je prenehalo biti plemenito srce tovariša Stjepana Hlapca, komercialnega direktorja Industrosurovine, s sedežem v Zagrebu.

V dejavnosti sekundarnih surovin je delal več kot 30 let in je zelo težko opisati in izraziti njegovo pionirsko – odpovedovalno in pedagoško delo na področju zbiranja, priprave in predelave sekundarnih surovin, in to predvsem barvnih kovin.

Opisati njegovo delo, požrtvovalnost, strokovnost in ljubezen, ki jo je imel v sebi za razvoj dejavnosti sekundarnih surovin, je zelo težko, dovolj je že, da v nekaj vrsticah povemo naše spoštovanje in predanost naših poslovnih delavcev, ki smo jo imeli vsi do nam dragega Stjepana, saj je predstavljal v svoji osebnosti celovitost sestrške firme delovne organizacije Dinos v

Zagrebu v vseh poslovnih vezeh med RTB Bor in nami.

Vsi, ki smo ga spoznali in smo sodelovali z njim, smo imeli priložnost občudovati človeka neizmernega delovnega zagona. Nikoli ni varčeval z energijo in delom, ampak je to isto zahteval tudi od nas, svojih poslovnih kakor tudi najozbiljših sodelavcev v

lastni delovni organizaciji. V sebi je zasadil temelje delovne organizacije Industrosirovina, saj jo je osnoval in zgradil praktično iz ničesar, v vodilno delovno organizacijo barvnih kovin na področju Jugoslavije. Z njegovo smrtjo smo izgubili velikega poslovnega prijatelja, strokovnjaka v celotni dejavnosti INOT-a, predvsem pa delavci delovne organizacije Dinos, še največ osebno sam, saj sem ga spoštoval kot mojega prvega učitelja naše dejavnosti.

Kruta je resnica, da ga več ni, kar pa hkrati pomeni za nas in njegove naslednike še dodatno spodbudo in moč, da nadaljujemo njegovo delo.

Delo z bakrenimi odpadki in bakrenimi proizvodi so bili njegovo življenje.

Vladimir Kralj

IZLET DELAVCEV DINOSA V DUBROVNIK IN ČRNO GORO

Četrtek je. Ob 14. uri smo se odpeljali izpred PC v Ljubljani s Kompasovim avtobusom proti Reki. Na Reki nas je čakala ladja LIBURNIJA, s katero smo pluli proti Dubrovniku. Potovali smo 22 ur s krajšimi postanki v Zadru, Splitu, Hvaru in na Korčuli.

Na ladji, ki po zunanosti ni obetala udobnosti, smo bili zelo zadovoljni, kot tudi s postrežbo in hrano. Zadnji dve uri plovbe pred Dubrovnikom smo preizkusili, kakšno je življenje mornarjev na odprtem morju, saj je tudi nas zajela burja in smo se veselo zibali do vhoda v zaliv.

Po pristanku ob 16. uri v Dubrovniku smo se odpeljali s Kompasovim avtobusom dalje v Kotorski zaliv, ter mesto Kotor. Namestili in prenočili smo v hotelu Fjord, ki ni nič posebnega in izvensezonska ponudba ni preveč dobra.

Zjutraj nas je prebudil dež, vendar smo si kljub temu ogledali samo mesto, ki je zelo zanimivo, saj izhaja iz rimskih časov. Po propadu rimskega cesarstva pride pod Bizanc in je od leta 1186 do 1367 sestavni del srbske države. Po krajšem vladanju hrvaško-ogorskega kralja Ljudevita in bosanskega kralja I. je Kotor z okolico leta 1331 postal samostojen, vendar ogrožen od sosednjih fevdalcev, zato leta 1420 zaprosi za zaščito Beneško republiko in je do leta 1797 v njenem sestavu. Od takrat pa do leta 1918, ko se združi v kraljevino SHS, je bil Kotor pod vladarji Avstrije, Rusije, Francije, Črnogorsko-primske in ponovno Avstrije. Obzidje Kotorja s trdnjavo Svetega Ivana se razprostira ob morju. Mesto ima veliko zgodovinskih znamenitosti in spomenikov.

Po ogledu smo se odpeljali po cesti proti Cetinju. Kotor je povezan preko planine Lovčen s Cetinjem. To je zelo zanimiva cesta, vklesana v živo skalo. Gradil jo je Josip Slade od 1879 do

1884 in vsebuje črko M po črnogorski kneginji Mileni. Vožnja po serpentinah je bila za nekatere doživetje. Ustavili smo se v vasici Njeguši na nadmorski višini 940 m, ki izhaja iz leta 1435. Tu je Njegoševa rojstna hiša. Vas slovi po zelo dobrem dimljenem pršutu in siru. Pot nas je vodila skozi pokrajino, ki ni bogata z rodovitno zemljo. V Cetinju smo si ogledali Cetinjski samostan, Bilijard, državni muzej v dvorcu kralja Nikole, ter veliki relief Črne Gore.

Cetinjski manastir je leta 1484 zgradil Ivan Crnjević, ki pa je doživel veliko napadov. Leta 1692 je bil porušen od Turkov, ki jih je vodil skadarski paša Su-

lejman Bušatlija, 1712 in 1714 je bil porušen do temeljev od paše Čuprilića. Leta 1724 je bil obnovljen in leta 1785 požgan ter porušen od vojske — paše Bušatlije. Peter I. je leta 1786 manastir obnovil.

V muzeju so dragocenosti od XIII. stoletja — razna oblačila, tkana z zlato in srebrno nitko v teži 17 do 20 kg, pečat Ivana Crnojevića, trofeje, zastave ipd. V državnem muzeju, ki je v dvorcu kralja Nikole, je veliko orožja, slik, daril, trofej, zbirk črnogorskih mark, zlatih kolekcij, odlikovanj.

Iz Cetinja smo se odpeljali proti Titogradu in se spustili k jadranski obali. Tu smo si v Budvi ogledali Slovensko plažo, se odpeljali v bližino Svetega Štefana, ki je na otoku — mesto in istočasno hotel. Prvič je o njem beležka iz leta 1442. Mesto je bilo zgrajeno

CETINJE: pravoslavni manastir, ki je bil nekaj stoletij stalni cilj napadov Otomanske vojske. Tu je bila Crnojevićeva tiskarna (1490-1499), ki je tiskala knjige v cirilici in kasneje (1834-1852) Njegoševe knjige. Bogata knjižna zbirka rokopisov in dokumentov iz XIII. stoletja. Očuvano je povelje kralja Milutina iz leta 1387. — Dinosovci pred manastirskim obzidjem

DUBROVNIK: glavna vrata z zahodne strani se imenujejo po trgu Pile, ki so se zapirale z dvžnim mostom, preko jarka, s katerim je bil Dubrovnik obdan in bil prvi obrambni pas. Iznad vrat je kip zaščitniku mesta: Sv. Vlah. Na levi strani je trdnjava Minčeta in na desni strani Pakar, ki je iz prve polovice XV. stoletja

od plena, pridobljenega v boju proti Turkom.

Od tu dalje preko Lepetanov, Tivata, Perasta, Herceg-novog smo se pripeljali do Cavtata, kjer smo se namestili v hotelu Croatia, ki je po arhitekturi in udobnosti eden najboljših hotelov v Jugoslaviji. Samo mestece Cavtat je v sklopu Dubrovniške riviere. Simpatično mestece z mnogimi trgovinicami.

Naslednji dan, v nedeljo smo se po kosilu odpeljali proti Dubrovniku. Dubrovnik ima obzidje, ki loči stari del mesta od novega. V Dubrovniku je veliko znamenitosti, kot so cerkev Svetega Spasa, Stradun, samostan Sv. Klare, franjevački samostan in samostan Svetega Vlaha, ki je zaščitnik mesta.

Ko smo si v spremstvu simpatične vodičke iz Dubrovnika ogle-

dali mesto, smo imeli večerjo v Dubrovniku, nato smo se odpeljali na bližnje letališče Čilipi, odkoder nas je letalo JAT-a odpeljalo do Zagreba.

Preživeli smo prijetne štiri dni. Večina se nas je prvič peljala z ladjo ali letalom. Bilo je precej strahu pred enim ali drugim, vendar se je vse lepo končalo in vsi smo bili zadovoljni, ko smo se ponoči pripeljali nazaj na PC Ljubljana.

Zdenka Kovač

Franc Gogala

Namesto običajne novoletne poslanice objavljamo pesem, ki jo je napisala naša delavka iz Predeložnega centra Celje:

SREČNO NOVO LETO

*Leto novo stopilo bo čez duri,
sveče s strehe se iskrijo — v blesti
luni*

*Mraz pritiska z vseh strani,
vsak toplino si želi*

*Občan na veliko že kupuje,
da ta dan lepo praznuje,
trgovine polne so ljudi,
denarnica se tudi že prazni.*

*Vse skrbi odložimo na stran,
da preživimo čim lepši zadnji
dan*

*Žvenket kozarcev že ozna-
nja,
da je začetek praznovanja,
stisk rok in obljube,
da bo v prihodnjem letu bolje,
da ne bo izgube!
in da naš delovni dan
bo več kot samo goli plan.*

CVETKA GAŠI

ŽREBANJE NAGRADNE KRIŽANKE

Žrebanje nagradne križanke, objavljene v junijski številki glasila „dinos“, je bilo v prostorih vodstva TOZD POS, na Titovi 118, v Ljubljani, dne 21. novembra 1988. V komisiji sta sodelovala: Cveta Meden in Miha Srakar.

Na uredniški odbor je prispelo 7 rešitev v dogovorjenem roku. Nagrajeni sta:

1. GRAJZAR JOŽICA — upokojenka DE Kranj,
2. LAZIČ-KRANJEC JELENA, upokojenka DSSS.

Prva je dobila nagrado v znesku 5.000.- din, druga pa 3.000.- din.

Čestitamo!

Za novoletno nagradno križanko razpisujemo dve nagradi: prva je 5.000.- din, druga 3.000.-. Rešitev pošljite najkasneje do vključno 31. januarja 1989 s pripisom nagradna novoletna križanka na naslov: Uredniški odbor glasila „dinos“, Titova 18, Ljubljana. Ne pozabite pripisati svojega naslova! Rešitev lahko pošljete tudi na dopisnici!

NOVOLETNA NAGRADNA KRIŽANKA

[illegible]

Glasilo „dinos“ izdaja DO DINOS, Ljubljana, Titova 118. Ureja uredniški odbor: (glavni in odgovorni urednik) Miha Srakar, člani: Franc Stopar, Janez Ramovš, Zdenka Kovač, Srečko Brus, Janez Češnovar in Cveta Meden. Tehnični urednik: Janez Češnovar. Tisk in razmnoževanje: Edo Usenik. Izhaja v 850 izvodih. Oproščeno prometnega davka po pristojnem sklepu št. 421-1/72.